

[eu och facket]

Oklarheter kring euroledarnas krispaket

Eurozonens stats- och regeringschefer enades efter en nattmangling den 27 oktober om ramar för att hantera den allt djupare eurokrisen. De 15 sidor som publicerades efter toppmötet rymmer gott om principiella ståndpunkter och avsiktsförklaringar, men betydligt färre detaljer hur undsättningen av euron ska genomföras i praktiken.

Räddningspaketet innehåller tre huvudbeståndsdelar:

För det första ska Europas banker och finansbolag stärka sin kapitalbas med sammanlagt över 100 miljarder euro. Kapitältäckningen ska uppgå till minst 9 procent av de riskviktade tillgångarna den 30 juni 2012.

Enligt den europeiska bankmyndigheten EBA, European Banking Authority, måste till exempel Greklands och Spaniens banker stärka sin kapitalbas med 30 respektive 26 miljarder euro. De fyra svenska storbankerna, SEB, Handelsbanken, Nordea och Swedbank, behöver 1,4 miljarder euro, enligt EBA.

För det andra ska bankerna skriva av hälften av sina lån till Grekland. Skuldnedskrivningen avser statspapper som innehas av banker och pensionsfonder. Det beräknas leda till att Greklands statskuld sjunker från beräknade 180 procent av BNP till 120 procent år 2020.

För det tredje ska EFSF, EU:s "räddningsfond", få stärkt förmåga att skydda krisdrabbade euroländers lån upp till 1.000 miljarder euro, cirka 9.100 miljarder kronor.

Det kan ske genom att EFSF, European Financial Stability Facility, som i själva verket är ett Luxemburgbaserat företag med euroländerna som delägare, erbjuder försäkringar till dem som lånar ut pengar till euroländer i kris. Med garantier och försäkringar blir krisländernas lån billigare än om de är tvungna att direkt vända sig till finansmarknaden.

Flera experter varnar för att euroledarnas krispaket inom kort kan slitas i stycken när alla oklara detaljer i paketet ska redas ut och fyllas med innehåll.

Oklarheterna i "räddningspaketet" beror på att EU är kompromisser mellan olika nationella intressen, där de stora medlemsländerna, framför allt Tyskland och Frankrike, alltid har mest att säga till om. Och Angela Merkel och Nicholas Sarkozy är oense om hur eurokrisen ska hanteras.

Däremot är Tyskland och Frankrike överens om att EU till följd av eurokrisen ska få ännu mer makt över medlemsländernas demokratiskt valda regeringar och riksdagar. EU-toppmötet diskuterade förslag från EU-ordföranden Herman van Rompuy om EU-fördragen ska skrivas om för att öka styrningen av euroländernas finanspolitik. EU-toppmötet i mars nästa år ska besluta om process för förändring av fördragen ska inledas.

Gösta Torstensson

Bli med i Folkrörelsen Nej till EU:s Fackliga Nätverk

Lavaldomen och EU:s utstationeringsdirektiv visar att EU är ett allvarligt hot mot den svenska arbetsmarknadsmodellen med konflikträtt och kollektivavtal, eller med andra ord ett grundskott mot de landvinningar som svensk fackföreningsrörelse gjort de senaste hundra åren.

Lissabonfördraget, den nya EU-grundlagen, innebär inget skydd för de fackliga rättigheterna såsom det hävdas från LO-ledningen och andra EU-entusiaster. Tvärtom så innebär Lissabonfördraget i praktiken att Lavaldomen och andra antifackliga EU-domar grundlagsfästs, dvs. de blir cementerade och opåverkbara för politiska beslutsfattare.

Och, som vanligt i EU-sammanhang, det kommer mera. Riksdagen har införlivat EU:s tjänstedirektiv i svensk lagstiftning, vilket medför att låglönekonkurrensen kommer att breda ut sig än mer. Regeringen har tillsatt en utredning med uppdrag att föreslå hur EU:s bemanningdirektiv ska implementeras i svensk lagstiftning. EU-kommissionen planerar ett säsongsarbetardirektiv som enligt LO:s Wanja Lundby-Wedin öppnar för ”en total avreglering av arbetsmarknaden”.

För att bjuda motstånd mot denna förödande utveckling har Folkrörelsen Nej till EU initierat ett tvärfackligt nätverk, Folkrörelsen Nej till EU:s Fackliga Nätverk. Det är öppet för dig som är fackligt aktiv [eller bara medlem] och EU-kritisk. Det kostar ingenting och du behöver inte vara

medlem i Folkrörelsen Nej till EU [men det är inget hinder].

Nätverkets syfte är utbyte av information, kunskapsuppbyggnad samt att anordna och samordna olika aktiviteter. Nätverket har startat som en mejlgrupp för informationsspridning och med att producera ett digitalt nyhetsbrev. Vi kommer också efterhand att anordna seminarier, hearingar, studiecirklar etc, i egen regi eller i samarbete med andra organisationer. Nätverket har också kontakt och samarbete med andra fackligt inriktade EU-kritiska organisationer, såsom Fagbevaegelsen Mod Unionen i Danmark, Trade Unionists Against the EU Constitution i England, och Nei til EU:s Faglig utvalg i Norge.

Nätverket administreras av Gösta Torstensson, Folkrörelsen Nej till EU [och passiv medlem i Kommunal]. Du som vill bli med i nätverket mejlar gosta.torstensson@nejtill.eu.se.

Eva Anderzon, Kommunalarbetareförbundet
Jan-Erik Gustafsson, Fackförbundet ST
Jannika Fahlander, Handelsanställdas Förbund
Jannis Konstantis, Fackförbundet Seko
Kent Wahlberg, Livsmedelsarbetareförbundet
Maria Pohn, Vårdförbundet
Mats Norrstad, Lärarförbundet
Pie Blume, Fackförbundet Unionen
Minna Pyykölä, Journalistförbundet
Patrik Ljunggren, Transportarbetareförbundet
Peter Lilja, Industrifacket Metall
Rolf Axelsson, Hamnarbetareförbundet
Magnus Renman, Fackförbundet GS
Lars Lundberg, Byggnadsarbetareförbundet
Marcus Carlstedt, Lärarnas Riksförbund

Grekerna arbetar mer än svenskarna

Min bästa vän i Grekland sedan 25 år heter Eleftheria. Hennes namn betyder frihet. Men i dessa tider känner hon sig allt annat än fri. Hon skriver till mig: "Situationen är verkligen svår. Jag är rädd att det blir värre. Hela nationen befinner sig i en djup depression. Jag har i alla fall mitt jobb fortfarande. Men lönen går ner, månad efter månad, och skatterna går upp. Jag försöker behålla min värdighet och mitt lugn. Men det är inte lätt."

Eleftheria är ensamstående mamma med två barn i tonåren. Hon har arbetat som lärare i många år. "Lata greker" sägs vara krisens orsak. Det är en skymf mot Eleftheria. En skymf som upprepas av borgerliga media över hela Europa.

På det Europeiska vänsterpartiets högkvarter i Bryssel arbetar min kamrat Giorgos. Han sänder mig statistik från OECD och Eurostat. Den visar att grekerna i genomsnitt arbetar 44,3 timmar per vecka att jämföra med EU-genomsnittet på 41,7. Grekerna har 23 dagars semester per år mot tyskarnas 30 dagar. Och om arbetsproduktivitetens EU-snitt är 100, så ligger grekerna på 102, knappt efter tyskarna på 104. Det sägs att grekerna har levt över sina tillgångar. Men statistiken visar att Grekland både vad gäller de offentliga lönekostnader och utgifter ligger på eller under EU-genomsnittet. I hård klasskamp, liksom i krig, är sanningen det första offret.

Så varför har då den grekiska ekonomin havererat? De största problem är korrupta politiker och klientelismen. Ett system som tillåtit att en stor del av ekonomin är svart. Dessutom betalar de rika knappt alls några skatter. Skatteintaget i Grekland har varit betydligt lägre än EU-genomsnittet. Särskilt låg har bolagsbeskattningen varit. Vinstandelen av BNP i Grekland 2009 var 54,2 procent att jämföra med EU-genomsnittet på 38,9. Ett exempel: Grekland har världens största handelsflotta med mer än 4000 fartyg. Just nu låter de grekiska redarna bygga 600 nya skepp i Kina och Sydkorea [inte ett enda i Grekland]. Dessa redare betalar 12 miljoner euro i skatt. Det blir 3 .000 euro [ungefär 27.000 kronor] per båt. Kommentaren "peanuts" är på sin plats. Så budgetdisciplin i den bemärkelsen skulle verkligen behövas. EU och IMF tvingar istället Grekland till lönesänkningar på mer än 30 procent,

nedskärningar och vrakprisförsäljning av statlig egendom. EU håller flera toppmöten. Med obegripliga summor pengar vill de skapa en euroländernas nödfond och en akutinstitution för att rädda bankerna. De vill ha nya fördragsändringar som ska ge EU närmast total makt över de demokratiskt valda regeringarna.

I det senaste sparpaketet i Grekland avskaffades kollektivavtalen på den privata sidan. Den tidigare arbetsmarknadsministern Louka Katseki uteslöts ur det regerande socialistpartiet efter sin nejöst. Hon menar att paketet "bryter ner de institutioner som säkrar arbetsrätten och är den demokratiska och sociala statens pelare". Min vän Eleftheria deltog i massdemonstrationerna i Aten. Hon skriver om "tårgas, polisprovokationer och kaos".

Vänsterns svåra uppgift i Grekland, och Europa, är att ur de desperata protesterna bygga en folklig rörelse som inte bara vill ha en ny regering. Utan också demokrati. I detta grekiska ords ursprungliga mening: Folkmakt.

Stellan Hermansson

Hårdare tag mot social dumpning i Danmark

Just nu pågår budgetförhandlingar mellan den danska koalitionsregeringen [Socialdemokraterna, Socialistiskt Folkeparti och Radikale Venstre] och vänsterpartiet Enhedslisten [som skördade stora framgångar i det senaste Folketingsvalet]. Hittills har de bland annat kommit överens om att avsätta 65 miljoner kronor till att bekämpa social dumpning. Pengarna ska bland annat gå till hårdare kontroll av företag.

Brittiska fack protesterar mot lönesänkningar

"Storbritannien inför slavarbete för arbetslösa". Den anklagelsen riktar Mark Serwotka, generalsekreterare i PCS som bland annat organiserar offentliganställda. Detta sedan regeringen föreslagit att långtidsarbetslösa ska utföra manuellt arbete för två pund i timman (22 kronor) för att få behålla arbetslöshetsersättning och andra bidrag.

Storföretagen skriver EU:s krisdagordning

När EU ska reagera på eurokrisen hämtar man sina metoder från de stora lobbygrupperna inom industrin och finansvärlden. Det gäller att använda krisen för att driva igenom en politik som det hade varit omöjligt att få igenom vid ett annat tillfälle.

I ett pressmeddelande 12 oktober 2011 förkunnade European Roundtable of Industrialists ordförande Leif Johansson [tillika styrelseordförande i Ericsson] inför det kommande EU-toppmötet att ”Vi måste ta lärdom av krisen och genomföra förbättringar för att förstärka valutaunionen. En del förbättringar kommer att bli smärtsamma och impopulära, men detta gör dem inte mindre angelägna.”

European Roundtable of Industrialists, ERT, är den mest inflytelserika av alla tusentals lobbygrupper i Bryssel som verkar i det fördolda för att påverka EU:s beslutsfattare.

I början av 1980-talet träffades Volvochefen Pehr G Gyllenhammar och EU-kommissionens vice ordförande, industrikapitalisten Etienne Davignon i Bryssel och kom överens om att bilda ett slutet sällskap för Västeuropas främsta företagsledare, Roundtable of European Industrialists. Det skulle inte bli någon vanlig påtryckarorganisation, förklarade Gyllenhammar: ”Vår strategi är handlingsinriktad, inte bara en ny bön om hjälp.”

WISSE DEKKER FRÅN PHILIPS, SOM 1988 avlöste Volvochefen som ordförande för gruppen, ansåg att föga var att vänta av de folkvalda organen när det gällde att riva ner hinder för handel och affärer i Europa: ”Om vi väntar på att våra regeringar ska göra något får vi vänta länge. Man kan inte låta sig bindas upp helt och hållet av politiken. Industrin måste ta initiativet. Det finns ingen annan väg.”

De var sjuutton vid första sammankomsten. Förutom Davignon medverkade från EU-kommissionen också den ansvarige för finanserna, Francois Xavier-Ortoli. Idag är antalet ledamöter femtio från transnationella företag med säte i 18 europeiska länder och organisationen har bytt namn till European Roundtable of Industrialists, ERT. [Förutom Leif Johansson ingår ytterligare två svenskar; Investors Jacob Wallenberg och BP:s Carl-Henric Svanberg.]

I intimt samarbete med unionens egenmäktiga byråkrati tog roundtabledirektörerna över planeringen av det nya Europa. De riktlinjer för den inre marknaden som EU antog 1985 hade sin upprinnelse i direktörsklubbens diskussioner.

”När individen skyddas med minimilöner och reglerade arbetstider blir det problem”, förklarade Wisse Dekker i en intervju i december 1994. ”Vi kommer aldrig att klara oss om vi behåller de regleringar vi har idag.”

”Mitt råd till politikerna”, fortsatte Wisse Dekker, ”är att de skall göra sig av med regler och föreskrifter. De måste släppa på den sociala tryggheten.”

EN MÅNAD SENARE PRESENTERADE HAN en aktionsplan för Europa inför nittioalet. ”Klockan är fem i tolv”, förkunnade han. Det var dags att frigöra storföretagen ur efterkrigstidens nationella regelverk. Aktionsplanen var utkastet till den vitbok för den inre marknaden som kommissionen i Bryssel senare lade fram.

”European Round Table arbetade ganska intensivt med vitboken tillsammans med EU-kommissionen,” berättar Gyllenhammar. ”Vi deltog också i utformningen av den.”

Med det inre marknadsprojektet accelererade omvälvningen av de västeuropeiska välfärdsstaterna. Skatter och bidragssystem stuvades om, offentliga institutioner privatiserades och marknader och kapitalflöden släpptes lösa. Avregleringen var också ett instrument för att riva upp de positioner som arbetarklassen tillkämpat sig.

De flesta av de politiska påbud som vid mitten av 1990-talet i förskönande omskrivningar lanserades som förnyelse av arbetsliv och offentlig sektor går att spåra tillbaka till diskussioner bland storföretagens ledare tio år tidigare.

1986 PRESENTERADE ROUNDTABLE OF European Industrialist i rapporten ”Making Europe Work” en lista över nödvändiga åtgärder:

- ♦ Lagstadgade minimilöner och centrala löneavtal måste bort och löneskillnaderna öka, ”särskilt för ungdomar”.

- ♦ Anställningstryggheten skulle luckras upp. Företagen måste få frihet att ”erbjuda ett brett spektrum av tillfälliga anställningskontrakt”.

- ♦ Normalarbetsdagen måste avskaffas: ”Det finns stort utrymme för flexiblare arbetstider, så länge företagen inte förväntas bära större kostna-

der till följd av dem.”

♦ Politikerna manades vidare att överge alla planer på en återgång till 60-talets politik för full sysselsättning.

I ”European Labour Markets”, en rapport från 1989 utarbetad av bland andra förre SAF-chefen Curt Nicolin, förklarade European Round Table att massarbetslösheten i Västeuropa inte i första hand har med bristande tillväxt att göra. Den viktigaste orsaken är ”strukturella stelheter”. En stelhet är det sociala skyddsnätet, en annan regleringarna av arbetsmarknaden.

Ökad sysselsättning i den offentliga sektorn avvisas bestämt som utväg ur massarbetslösheten, och några löften om arbete åt alla ska staterna inte utfärda. I stället framhåller författarna till rapporten det individuella ansvaret. Arbetslösheten sägs ha sitt upphov i människors ovilja att sänka anspråken på löner och arbetsvillkor. Det gäller därför att ”minska den moraliskt tvivelaktiga delen av det sociala skyddsnätet”. Löneskillnaderna ska öka, skiftarbetet utvidgas och nya typer av anställningskontrakt införas. Med deltidsjobb och tjänster i hemmen ska det bli lättare för ”nyttillkomna och kvinnor” att hitta anställningar.

SAMMA TEMAN ÅTERKOMMER I RAPPORTEN ”Beating the Crisis” från december 1993: ”Endast djärva grepp kan ställa sakerna till rätta”, förklarade Gyllenhammar och sex medförfattare ur styrelsen för ERT. Den offentliga sektorns utgifter ska skäras ner och de enskilda ta större ansvar för sin egen trygghet: ”Det finns arbete, men inte till gällande priser.” Det måste bli lättare att tillfälligt anställa personal, och ”nya former av arbete ska aktivt uppmuntras, i stället för att hämmas av onödiga regleringar”. Författarna nämner anställningar med flexibla arbetstider, säsongsarbeten, delade anställningar, deltidsjobb och ”en hel rad av nyttiga sysselsättningar som finns i ’gråzonen’ mellan formella anställningar, egenföretagande och socialarbete”.

Jacques Delors från EU-kommissionen var på plats vid den presskonferens där rapporten lades fram. När han några dagar senare presenterade sin egen vitbok om sysselsättning och tillväxt i EU framhöll han likheterna mellan de två dokumenten.

Storföretagens lobbygrupper, med Roundtablegruppen i spetsen, har kraftigt bidragit till den nyliberala omstrukturering som skett i EU-

länderna sedan det inre marknadsprojektet sattes i verket.

”I den inre marknads namn har vi fått saker gjorda som vi aldrig ens vågat drömma om”, förklarade en rådgivare vid Belgiens finansdepartement till Financial Times.

SAMMA FUNKTION HADE NÄSTA PROJEKT på storföretagens program, den ekonomiska och monetära unionen, EMU. Dåvarande ABB-chefen Percy Barnevik, , tillika ledamot av EU:s rådgivande grupp för konkurrenskraft, satte dessa förväntningar på pränt i Dagens Nyheter 10 juli 1995: ”EMU:s allra största värde för näringslivet är kanske det faktum att nationella regeringar får ett externt tryck att vidtaga nödvändiga men inte alltid populära åtgärder.”

De europeiska storföretagen ser i valutaunionen en försäkran om fortsatt nyliberal omvälvning i samhällslivet. Michael Treschow, Svenskt Näringslivs dåvarande vice ordförande, gav röst åt dessa politiska kalkyler i ett tal på Stockholms handelskammare i november 2002:

”Det finns flera skäl för att vi ska gå med, till exempel är det tvingande kravet på en ekonomi i balans bra. När sedan politikerna tvingas till impopulära beslut känns det säkert bättre att kunna hänvisa till att det har de beslutat i Bryssel.”

2002 PRESENTERADES EN NY ERT-RAPPORT, EU

Governance, med kravet på en starkare europeisk centralmakt: ”Det saknas en sammanhängande budgetpolitik för eurozonen som helhet, detta är en av de viktigaste frågorna ur näringslivets synvinkel.” I rapporten föreslås bland annat att ”på utkastsstadiet, borde nationella budgetar utvärderas på unionsnivå”.

I februari 2010 överlämnades rapporten ”ERT’s vision for a competitive Europe in 2025” i vilken ERT:s ordförande Leif Johansson och viceordförande Gerard Kleisterlee [vd för storföretaget Philips] bland mycket annat kräver att EU:s ledare måste ”säkerställa respekt” för EU:s stabilitetspakt genom ”nedskärningar av de offentliga utgifterna”, reformering av pensionsystemen och de sociala trygghetssystemen till exempel genom att patienterna får ta ”större ansvar” för hälso- och sjukvårdskostnaderna.

I dag håller EU:s politiska makthavare på att verkställa storföretagens kravlistor i form av EU-terminen, Europluspakten och Sexpacken.

Gösta Torstensson

EU tar makten över budgeten

Sedan tidigare försöker EU styra den ekonomiska politiken i medlemsländerna genom konvergenskriterierna, stabilitetspakten och årliga riktlinjer för den ekonomiska politiken. Men i eurokrisen kölvatten har det tagits stormsteg mot att skapa en starkare ekonomisk styrning över medlemsländerna. Enligt EU-kommissionens ordförande José Manuel Barroso handlar det om en "tyst revolution".

– Jag ber er, läs noggrant gårdagens protokoll från EU-kommissionen. Det som pågår är en tyst revolution, en tyst revolution i termer av starkare ekonomisk styrning i små steg. Medlemsstaterna har accepterat, och jag hoppas de förstod det exakt, men de har accepterat mycket viktiga maktmedel för de europeiska institutionerna gällande övervakning, och mycket striktare kontroll över de offentliga finanserna, förklarade EU-kommissionens ordförande, José Manuel Barroso, vid en konferens på Europeiska universitetsinstitutet förra året när planerna för ekonomisk styrning inom EU presenterades.

DEN "TYSTA REVOLUTIONEN" BESTÅR AV ETT snårigt och delvis överlappande system av nya lagar och överenskommelser på EU-nivå, där de viktigaste hittills är: Den europeiska planeringsterminen, Europluspakten och det så kallade "sexpaketet".

Den europeiska planeringsterminen, beslutad och i kraft sedan januari i år, ger EU-kommissionen rätt att förhandsgranska alla nationella budgetar och omfattar alla länder oavsett om de är med i euron eller ej.

EU-terminen ålägger regeringarna att skicka sitt utkast till budget – innan siffrorna visats för det egna parlamentet eller någon annan – till EU-kommissionen, vars ekonomer "utvärderar" det och utfärdar "rekommendationer" till ändringar. Reglerna innehåller inga sanktioner för de länder som inte lyder rekommendationerna, men kommissionens informationsmaterial nämner "gruppträck" och "marknadstryck" som skäl att följa dem.

Enligt beslut från Europeiska rådet ska prioritet ges åt att "sanera budgetarna" och genomföra "arbetsmarknadsreformer" och "tillväxtfrämjande strukturreformer". Det handlar till exempel om att "göra arbete mer attraktivt" och "hjälpa arbets-

lösa att återgå i arbete", och att "balansera trygghet och flexibilitet" och "reformera pensionsystemen". Med andra ord; avregleringar av arbetsmarknaden och försämrade villkor för arbetslösa och pensionärer.

"Alla medlemsstater kommer att omvandla dessa prioriteringar till konkreta åtgärder, som ska ingå i deras stabilitets- eller konvergensprogram och nationella reformprogram. På denna grundval kommer kommissionen att lägga fram sina förslag till landspecifika utlåtanden och rekommendationer, så att de kan antas i god tid före Europeiska rådet i juni", slog EU:s stats- och regeringschefer vid toppmötet i mars.

I den första och hittills enda EU-terminutvärderingen uppmanas exempelvis Frankrike att "utreda pensionssystemets hållbarhet", Italien att försvaga anställningsskyddet, och Belgien att ta bort indexeringen av löner med inflationen.

EU:S STATS- OCH REGERINGSCHEFER KUNDE på toppmötet i mars komma överens om att anta den av Tyskland och Frankrike föreslagna europakten, numera omdöpt till "europluspakten". Alla 17 euroländer och ytterligare sex EU-länder går med. Sverige, Storbritannien, Ungern och Tjeckien förblir utanför. Statsminister Fredrik Reinfeldt [m] hänvisade till att det inte finns en majoritet för att gå med europluspakten i den svenska riksdagen. Därmed hade han själv inte heller slutgiltigt behövt ta ställning.

I pakten förbinder sig länderna att sträva efter "budgetdisciplin" och "konkurrenskraft". Under-teknarna ska bland annat se över "lönesättningsarrangemangen", "centraliseringsgraden i förhandlingsprocessen" och "indexeringsmekanismerna". Det betyder i praktiken att lönerna ska pressas tillbaka och fackföreningarna försvagas, i synnerhet inom den offentliga sektorn.

Länder med budgetunderskott ska "först och främst ta itu med hållbarheten hos pensioner, sjukvård och socialförsäkringar". Dessutom åtar sig europluspaktsländerna att genomföra "arbetsmarknadsreformer som ska främja flexicurity" och skattereformer som "sänka skatter på arbetet så att arbete lönar sig".

Europluspakten "kommer att ytterligare stärka EMU:s ekonomiska pelare och leda till en ny kvalitet i samordningen av den ekonomiska politiken", konstaterade EU:s stats- och regeringschefer vid toppmötet.

I tillägg till europluspakten lade EU-kommissionen fram förslag med ett paket med lagar för att stärka EU:s styrning av den ekonomiska politiken. Det kallas "sexpaket" eftersom paketet innehåller sex olika lagförslag för att "motarbeta makroekonomiska obalanser" som det heter. Paketet utgörs av ett nytt direktiv, tre nya förordningar och två ändringsförslag av existerande förordningar.

DE FÖRSTA FYRA SYFTAR TILL ATT GENOMDRIVA EU:s tidigare stabilitetspakt, som föreskriver budgetunderskott på högst 3 procent och statsskuld på högst 60 procent av BNP, men som aldrig följts i praktiken. I de nya reglerna införs bötesstraff för euroländer som har en statsskuld på över 60 procent av BNP. De ska kunna tvingas att deponera en summa motsvarande en viss andel av sin BNP. Depositionen kan omvandlas till böter om landet inte rättar sig efter direktiven från Bryssel. Införandet av de eventuella sanktionerna ska ske genom ett så kallat omvänt röstningsförfarande. Det innebär att sanktionerna, på förslag från EU-kommissionen, införs om inte ett tillräckligt stort antal länder röstar emot det. Varje medlemsland måste också skriva in i sin grundlag de av EU stipulerade gränserna för budgetunderskott och statsskuld.

De sista två lagarna är än mer kontroversiella. De ger kommissionen rätt att utfärda bindande order till enskilda länder som inte har statsfinansiella problem i dag, men som enligt dess bedömning [som genomförs under EU-terminprocessen] uppvisar "makroekonomiska obalanser" som anses kunna leda till sådana problem i framtiden. Obalanserna ska upptäckas på ett tidigt stadium genom att länderna jämförs med hjälp av olika ekonomiska indikatorer. Om en obalans bedöms som allvarlig ska landet åtgärda det och om ett euroland inte gör det kan det leda till böter.

EU-PARLAMENTET RÖSTADE OM LAGPAKETET i slutet av september, efter förhandlingar med ministerrådet, och ministerrådet bekräftade i början av oktober överenskommelsen med EU-parlamentet. Ministerrådet ska ta det formella beslutet inom kort och lagstiftningspaketet väntas träda i kraft i början av 2012.

Reformerna leder till ökad integration mellan EU-länderna i allmänhet och euroländerna i synnerhet. Den demokratiska kontrollen över

ekonomin blir ännu svagare än vad den är i dag. Den politiska makten centraliseras till Europeiska rådet, Ekofinrådet, Eurogruppen och EU-kommissionen på behörigt avstånd från de berörda folken.

Redan år 2000 förklarade storföretagslobbyorganisationen European Roundtable of Industrialists dåvarande ordförande Daniel Jenson att "en rigid nationalstat håller på att brytas ned. En dubbel revolution är på väg: å ena sidan reducerar vi statens och den offentliga sektorns makt i allmänhet genom privatisering och avreglering, å andra sidan överför vi många av nationalstatens befogenheter till en mer modern och internationellt sinnad struktur på europeisk nivå."

Den mäktigaste aktören i den av baron Jenson efterlysta "europeiska strukturen" är den så kallade Frankfurtrundan. I denna informella grupp möts Tysklands förbundskansler Angela Merkel, Frankrikes president Nicholas Sarkozy, IMF-chefen Christine Lagarde, Eurogruppens ordförande Jean-Claude Juncker, EU:s rådspresident Herman van Rompuy, EU-kommissionens ordförande José Manuel Barroso och ECB-chefen Mario Draghi. Frankfurtrundan har förmöten innan de vanliga EU- och Eurotoppmötena, och det var Frankfurtrundan som drog undan mattan för Greklands premiärminister Giorgos Papandreou och Italiens premiärminister Silvio Berlusconi, och ersatte dem med EU-teknokraterna Loukas Papademos och Mario Monti.

I ETT LÄNGRE PERSPEKTIV ÖPPNAR DEN pågående avdemokratisering för att EU helt tar över den ekonomiska politiken. Och, som vanligt i EU-sammanhang, det kommer mera.

– Vi måste gå längre. Vi måste komplettera vår valutaunion med en ekonomisk union, sade José Manuel Barroso till EU-parlamentet den 28 september, och kallade EU-kommissionen "Europas ekonomiska regering".

Nya förslag på ekonomisk styrning kommer presenteras av EU-kommissionen den 23 november.

– I framtiden måste vi gå ännu längre för att få en ökad samordning. Detta kommer kräva fördragsförändringar, sade Barroso den 16 november under en debatt om nästa steg i den ekonomiska krisen med EU-parlamentarikerna i Strasbourg.

Gösta Torstensson

Folket tvingas betala Italiens kris

Med skyhögt arbetslöshet och skenande budgetunderskott som fond ska det europeiska storkapitalet tvinga på det italienska folket samma tröstlösa liberala tvångströja som det under ett snart år sökt påtvinga grekerna.

Den stenrike mediemogulen och högerextremisten Silvio Berlusconi som sedan 1994 spelat huvudrollen i den italienska politiken tvingades nyligen att avgå.

Hans politik som målmedvetet ökat monopolens profiter på de arbetandes bekostnad har nått vägs ände, men den ska nu ska "räddas" av en teknokratisk regering med förre EU-kommissionären Mario Monti som handplockad premiärminister. Att den handen är det kollektiva uttrycket för det europiska storkapitalets företrädare i Bryssel är ingen hemlighet.

Italien är ingen ekonomisk småstat utan världens sjunde största ekonomi, inom EU den tredje största. I sin strävan att maximera vinsterna var det italienska storkapitalet oerhört angeläget om landets medlemskap i EMU. När chansen fanns att sätta än större press neråt på arbetarlönerna spelade det ingen roll att euron med säkerhet skulle bli ett sänke för den, i jämförelse med EU:s lokomotiv Tyskland, svaga italienska ekonomin.

RESULTATET SER VI IDAG MED ungdomsarbetslöshet på katastrofala 27,4 procent och i att nästan var sjunde italienare, 8,3 miljoner, anses leva i ren fattigdom. Landet har eurozonens största statskuld på hela 1900 miljarder euro, vilket motsvarar 120 procent av landets BNP, och dras med en skyhögt ränta på statsobligationer som i helgen steg över 7 procent. Italien står inför tvånget att begära internationella stödlån.

Det folkliga stödet för Berlusconi, manifesterat år 2008 i 62 procent i opinionsundersökningar, har pulveriserats till 25. Men också hans aura hos den burgna eliten har krackelerat. Så har såväl arbetsköparorganisationen Confindustria, Fiat-chefen som katolska kyrkan vänt Berlusconi ryggen.

Hans sista insats blev att iparlamentet driva igenom ett sparpaket enligt känt mönster från Grekland. Offentliga löner ska frysas till 2014, pensionsåldern för kvinnor höjs stegvis från 60 till

65 år. Offentliga företag ska säljas ut. Momsen höjs med 1 procent och en förmögenhetsskatt införs. Dessutom höjs bensinskatten och en speciell energiskatt införs.

Det ska också bli lättare att avskeda anställda samtidigt som privata företag ska få subventioner för att anställda ungdomar i ett desperat försök att åtminstone bromsa den skenande ungdomsarbetslösheten. Allt kontraproduktiva nyliberala nedskärningar som bara ger mer bränsle under krisbrasan.

"Det är som om en diktator skickas från Bryssel till Rom" säger italienska ungdomar till Svenska Dagbladet.

Inte konstigt att de italienska fackföreningarna blåser till strid med strejkkvarsel. EU-teknokraten Mario Monti får mycket att bita i.

Lars Rothelius

Vad hände när Berlusconi "tvingades" avgå?

Utifrån svenska massmedias rapporter skulle man kunna tro att Italien utan Berlusconi nu går mot bättre tider. Viktiga fakta kommer inte fram om vad som verkligen hände när Berlusconi "tvingades" avgå.

Det var ju faktiskt så att Berlusconi inte blev tvingad att avgå. I den avgörande omröstningen förra veckan lade oppositionen i parlamentet ner sina röster istället för att aktivt fälla Berlusconi. Det troliga är att Berlusconi ville bli bortröstad och att oppositionen ville ha honom kvar som premiärminister. Italien riskerar nu att kastas in i ett ekonomisk och politiskt kaos, som kan få Berlusconiären att framstå som en lugn "idyll". Berlusconi såg till att "EU-paketet" dikterat av Merkel och Sarkozy om privatiseringar och nerskärningar av en redan minimal social skyddsapparat drevs igenom och efter detta valde han att sätta sig i säkerhet.

DETTA PAKET KOMMER ATT VARA tändhatten i den djupa kris som nu hotar explodera. Det som framställs som ett "räddningspaket" är i själva verket en tidsinställd bomb. "Räddningspaketet" är dessutom identiskt med den nyliberala politik som Berlusconi-regeringen fört de senaste 14 åren - att "reformerna" nerskärningarna och försämringarna i socialservice, otryggare arbetsmarknad med

mera inte implementerats fullt ut beror på motståndet från bland annat en stark fackföreningsrörelse och en utomparlamentarisk tradition.

Den splittrade oppositionen tvingas nu alltså att ta det största ansvaret för att implementera Merkozy's paket och administrera det väntade kaoset medan Berlusconi och hans närmaste kan sitta i lugn och ro och kanske t o m framstå som ett alternativ.

Göran Drougge

EU förbereder sig för "ekonomisk diktatur"

I den politiska kris som EU-ledarna nu brottas med pratas relativt ofta om förkortningarna EFSF och ESM.

EFSF eller den europeiska stabiliseringsmekanismen är den så kallade räddningsfond som blåstes upp till den enorma summan 1.000 miljarder euro under EU-ledarnas nattmangling den 26 oktober. Ekonomijournalisten Andreas Cervenka skrev i en krönika i SvD den 6 november att "sällan har väl så många miljoner människor satt sitt hopp till något så obegripligt. Hur mycket det än knattrades på miniräknare runt om i Europa kom horden av välbetalda bankekonomer fram till att denna fond innehåller runt 250 miljarder euro efter att olika nödlån betalats ut. Ändå hävdade EU:s toppar att den rätta siffran är 1.000 miljarder euro. Förklaringen är en snilleblix som hade gjort Lehman Brothers vassaste subprimehjärnor avundsjuka: en räddningsfond som till stor del bygger på belånade garantier från de som ska räddas."

För att EFSF inte skall bryta mot EU:s fördrag har den registrerats som ett aktiebolag i Luxemburg, som styrs av euroländernas finansministrar. Det är ett tillfälligt arrangemang i väntan på ESM, den europeiska permanenta stabiliseringsmekanismen.

I en riksdagsbehandling under 2012 är det tänkt att svenska politiker skall ta ställning till ESM. För att ESM skall bli verklighet krävs nämligen en ändring i artikel 136 i Lissabonfördragets EUF-del, vilket kräver att samtliga EU-länder godkänner ändringen.

Regeringskansliet skickade i juli ut en remiss i ärendet [Ds 2011:25] till 21 organisationer bland

annat LO, TCO, Saco, Folkrörelsen Nej till EU och Juridiska fakulteten vid Stockholm universitet. Remisstiden gick ut den 23 oktober. Enligt remissen ska ESM träda i kraft i juni 2013.

Vad som endast omnämndes i förbifarten och som en fotnot regeringskansliets remiss är att ESM redan har upprättats som ett särskilt ESM-fördrag, vilket undertecknades av euroländerna den 11 juli i år. Detta fördrag har granskats av Rudo de Ruitjer och Joseph Murtenbergh i en artikel den 5 november på sajten Global Research. Det är skrämmande läsning.

I fördraget står att ESM:s medlemmar [det vill säga euroländerna] "oåterkalleligt och villkorslöst" måste acceptera en utbetalning av pengar som begärs från dem inom sju dagar. De två författarna jämför detta med att en check normalt tar fyra arbetsdagar. ESM:s styrelse ges också rätten att ändra "mekanismens kapital" från 700 miljarder euro till vilken högre summa som helst. Fördraget stipulerar att ESM, dess egendom, fonder och tillgångar ska ha immunitet från varje form av juridisk behandling.

Dessutom skall ESM:s ledning och anställda inte vara ansvariga för sina handlingar och skrivna dokument inför någon. De Ruitjer och Murtenbergh skriver att ESM-fördraget gör europeiska hushåll underlydande till en institution som inte är folkvald. Är detta Europas framtid, det nya Europa utan suveräna stater, frågar de sig?

NU SNABBEHANDLAR EUROLÄNDER MED så liten uppmärksamhet som möjligt ESM-fördraget, så att det ska kunna träda i kraft redan till halvårsskiftet nästa år. De Ruitjer och Murtenbergh skriver att "om vi vill ta tillvara det sista halmsträet för att undvika diktaturen är det brådskande att så många medborgare som möjligt vaknar upp och skickar mejl och brev till våra parlamentariker, politiker och politiska partier. Vänta för att se om andra lyckas kommer att vara katastrofalt".

Jag förutsätter att ingen svensk riksdagsledamot säger ja till EUF-grundlagsändringen och detta missfoster till ESM-fördrag, när remissen enligt uppgift från regeringskansliet kommer upp till behandling till våren i riksdagen. EU har visat sig vara en inkompetent konstruktion, som förlitar sig allt mer på kontroll och repression, och som inte kan föra en ekonomisk politik i folkflertalets intresse.

Jan-Erik Gustafsson

Smutsiga affärer på järnvägsspåren

De stora företagen håller sig gärna med socialt ansvar. I den utsträckning det betalar sig.

SJ tänker på miljön. I bistron på tågen ska vi sortera avfallet. Pappersförpackningar för sig, PET-burkar för sig och övrigt i en säck för "hushållsavfall". På företagets hemsida försäkras att "avfallet hanteras rätt hela vägen".

Städarna vet hur det går till. De lägger allt utom burkarna i samma bing. Volymerna anses vara för små för lönsam återvinning.

Många av städarna var en gång statligt anställda, men när SJ styckades 2001 hamnade de i aktieföretaget Trafficare som senare togs över av ISS, ett storföretag ägt av Goldman Sachs och EQT, Wallenbergklanens privata riskkapitalbolag. Vd:n för den amerikanska storbanken kostar 100 miljoner kronor om året att försörja. EQT håller sig också med ståndsmässiga ersättningar för sina direktörer. Kravet på avkastning på investeringen i ISS Trafficare var därför högt ställt.

Samtidigt krävde beställaren SJ besparingar på upp till 15 procent.

Då var det inte lönsamt att sortera avfall, och

cheferna på ISS Trafficare knorrade över att personalen de övertagit från SJ var för dyr. De drev upp arbetstakten, tvingade städarna att slarva och försämrade arbetsmiljön. En fackordförande i Göteborg som protesterade gjorde man sig av med.

Men ägarna lät sig inte nöja.

Till sist sade Trafficare upp sitt kontrakt med SJ. Företaget hoppades på fackliga eftergifter och bättre betalning i en ny upphandling. Men SJ bestämde sig i stället för att börja städa i egen regi igen i storstäderna. Personalen ska handplockas. Städare som börjat på SJ för 30 år sedan och jobbat i tio år för det privata riskerar att bli utsorterade. "SJ AB har inget ansvar för dem", förklarar personaldirektören. "Vi är en av flera operatörer på en marknad i konkurrens och agerar utifrån det."

EN 51-ÅRIG KVINNA BERÄTTAR I ETT NÄTINLÄGG hur hon började vid växlingen i Stockholm 1979. Vid bolagiseringen fick hon börja städa för Trafficare. "Under mina sista år på centralstationen såg jag mängder med folk, ofta unga, som fick gå." Företaget värvade timanställda i stället. Facket stoppade hotande massuppsägningar när kontraktet gick till en konkurrent, "men jag tvingades jobba

Stöd Folkrörelsen Nej till EU:s kampanjfond! Sätt in en slant på plusgiro 603 95 78 - 7.

hårda nätter i Hagalund med storstädning”. Hon minns 16 timanställda afrikaner. Arbetsledaren skällde på dem och ”trots vintern fick de inte riktiga skor eller arbetskläder”. Själv plågades hon av ischias och slitna hälsenor. 2006 orkade hon inte mer. Hon var förbrukad, hon blev sjukpensionär. Nu oroar hon sig för sina gamla arbetskamrater. Hur ska det gå för dem som i 30 år städat vagnar åt SJ och Trafficare?

DIREKTÖRERNA PÅ EQT OCH GOLDMAN SACHS har viktigare saker att tänka på. Efter att ha sugit det göttaste ur ISS försökte de dumpa företaget på börsen. Det gick inget vidare. Men nu köper G4S, en annan storkoncern i branschen, hela paketet med skulder och allt. EQT och Goldman Sachs betalade 8,5 miljarder kronor för ISS 2005. Sex år senare kasserar de in 15,5 miljarder.

Sådana klipp är senaste skriket på marknaden. Förr kallade sig våra kapitalister gärna ”industriallister”. Men produktion är numera ”rätt ointressant ur mervärdesynpunkt”, förklarar Claes Dahlbäck, ordförande i EQT:s rådgivande kommitté och ledamot av Goldman Sachs styrelse. Av större intresse är privatiserade delar av det offentliga. EQT är redan störst i friskolesvängen och nu lockar ”sambällskritisk infrastruktur”, förklarar Stefan Glevén, en av cheferna. ”Det ska vara stabila och skyddade kassaflöden...” Monopol och skattefria vinster på skattebetalarnas bekostnad är affärsidén. Mervärdet samlas på hög i skatteparadiset Guersney.

En av EQT:s rådgivare är förre finansministern Pär Nuder.

ÖVERGÅNGEN TILL VÄLBETALDA UPPDRAG I affärsvärlden är en inte helt ovanlig politikerkarriär numera. Listan omfattar såväl Carl Bildt som en rad framstående socialdemokrater.

En av Nuders kamrater i kampen, Jan Nygren, gick från en ministerpost med ansvar för vapenexportfrågor till tjänsten som vice VD på vapenexportören Saab. Nu säljer han politiskt inflytande som PR-konsult. Varnar i Dagens Nyheter (30 september) socialdemokratin för att fastna i det förflutna.

Framtiden är i gällande bakvända perspektiv ett tillstånd före välfärdsstat och kollektiva lösningar.

Det mått av ordning och reda som socialdemokratin en gång införde i den svenska kapitalismen städas ut. En utlevad klass av privata

profitörer härjar kring i ett socialt sönderfall utan att någon ingriper.

Inom järnvägen, som jag studerat närmare det senaste året, var ledande socialdemokrater drivande i återgången till gammalliberal laissez-faire-politik. Redan på 1800-talet stod det klart att tågtrafiken inte fungerar utan planhushållning i någon form. Men 1988 påbörjade Sverige, påhejat av kommissionen i Bryssel, som första land i Europa en upplösning av den statligt samordnade järnvägen. Hädanefter skulle marknadsmekanismer och prissignaler styra.

Det gick som det gick.

– Det är misär, berättar en reparatör på Stockholms Central för mig. Här funkar ingenting. Man struntar i regler och lagar och allting.

Så kallade indirekta underhållskostnader har mer än fördubblats på sju år. Färre är ute på banvallarna och byter kontaktledningar och växlar, fler sitter på kontoren och räknar på kontrakt.

PÅ 1800-TALET GICK ARBETET MED SPÅREN till de rallarlager som hade lägst anspråk på löner och anställningsvillkor. Förmannen stoppade en stor del av intäkterna i egen ficka. Gick kontraktet inte ihop sänkte han lönen för sina underlydande.

Allt är välbekant på spåren idag: underbudskonkurrensen, chefsgodtycket och dumpningen av löner och arbetsvillkor. Till och med daglönerna är tillbaka.

Det yrkeskunnande som höll vagnarna rena och tåg och bana i skick sätts på undantag i vinstjaktet. Bemanningsföretag skickar ut oerfarna i livsfarlig spårsmiljö, duktiga hantverkare tvingas utföra fuskjobb och de kunskaper som självständiga arbetslag genom åren samlat på sig skingras i upphandlingar och företagsaffärer.

Jan Nygren och hans kollegor i karriären ser ”upplysta, ekonomiskt fria människor ... öka sina valmöjligheter”.

Jag ser något annat: en kapitalism som förgör förutsättningarna för fortsatt social utveckling.

Utan kollektiva lösningar kommer vi inte ur misären. Den dag städarna i Stockholm, Göteborg och Malmö säger ”alla eller ingen” kommer SJ:s personaldirektör strax att visa en påtaglig förhandlingsvilja. Kanske till och med ett mått av socialt ansvar.

Sedan tar vi tillbaka framtiden från de bakvända.

Mikael Nyberg

[eu och facket] är ett nyhetsbrev för folkrörelsen nej till eu:s fackliga nätverk. ansvarig utgivare: jan-erik gustafsson. redaktör: gösta torstensson. adress: rondovägen 312, 142 41 skogås. tfn: 08-771 43 79. e-post: gosta.torstensson@nejtill.eu.se.

folkrörelsen nej till eu är en partipolitiskt obunden medlemsorganisation. adress: pölgatan 5, 414 60 göteborg. e-post: kansli@nejtill.eu.se. hemsida: www.nejtill.eu.se.